

Ooit belicht vanuit drie invalshoeken de brede geschiedenis van de bloembollensector:

- Wat gebeurde er 25, 50, 75 of 100 jaar geleden?
- Een bijzonder boek uit de KAVB-bibliotheek.
- Een uitvinding die de sector sterk heeft beïnvloed.

De tijd ver vooruit

De gasprijs is torenhoog. En dan moet je tulpen gaan broeien in een kas waar de warmte bij koud weer snel uit verdwijnt. Broeien onder kunstlicht is een alternatief, waar 75 jaar geleden al over werd geschreven. Het was goedkoper en de kwaliteit van de tulpen was prima.

Tekst: Arie Dwarswaard | Fotografie: René Faas

Koude winters, hoge stookkosten, het is een combinatie die al heel wat jaren bestaat. Op dit moment is het de gasprijs die de kosten om kassen te verwarmen sterk beïnvloedt, 75 jaar geleden was er, net na de Tweede Wereldoorlog, sprake van kolenschaarste en konden de winters nog aanmerkelijk kouder zijn dan wij de laatste jaren gewend zijn. Tulpen werden in die tijd al volop gebroeid en de kassen waren toen nog niet zo goed geïsoleerd als nu. Was er geen alternatief?

GLADIOLENDROOGSCHUUR

Al in 1930 nam J.W.M. Roodenburg in samenwerking met Philips proeven om te kijken of tulpen ook onder kunstlicht in een afgesloten ruimte waren te broeien. De resultaten waren goed, maar de praktijk pakte het nog niet op. In 1946, dus nu 75 jaar geleden, nam Roodenburg opnieuw het initiatief, nu samen met de

heren Van Geel en Schoutsen. Opnieuw waren de resultaten prima. Voor Van Geel reden om een jaar later op praktijkschaal aan de slag te gaan

In een gladiolendroogschuur te Bovenkarspel werd een ruimte ingericht die aan alle zijden was voorzien van 2,5 cm dik houtvezelplaat. In die ruimte werden de tulpencultivars 'Krelage's Triumph' en 'Bartigon' in bloei getrokken. Er werd geëxperimenteerd met diverse belichtingstijden en lamptypen. Werde korter dan 9 uur per dag belicht, dan nam de kwaliteit af. Kregen de tulpen 24 uur per dag licht, dan ontstond een weelderig gewas. Gloeilampen van 75 Watt gaven bij 9 uur licht het beste resultaat, terwijl 40 Watt een te mager gewas opleverde. Nieuw in die tijd waren de zogenoemde fluorescentielampen, beter bekend als tl-lampen. Groot voordeel daarvan was dat die in verschillende kleurtypen beschikbaar waren: rood, wit of blauw licht. Toen al werd

duidelijk, dat rood licht een ander gewas opleverde dan blauw licht. 'Het is nodig nog nader onderzoek in te stellen naar de optimale duur, intensiteit en kleur van de verlichting', zo schreef H. van der Veen over deze proef in het Philips Technisch Tijdschrift van september 1948.

Niet alleen de kwaliteit van de gebruikte tulpencultivars was prima, ook de kosten pakten gunstig uit. Per m² trekkist waren de kosten per dag 4,4 cent. In een met olie gestookte trekkas was dat 1,04 gulden en in twee kassen met vaste brandstoffen (kolen, cokes) lag dit op 5,1 cent. Dat was, zo tekende Van der Veen bij deze berekening aan, wel in de zachte winter van 1947/1948. 'In een strenge winter zijn de verwarmingskosten van trekkassen hoger, terwijl de exploitatiekosten van een geïsoleerde schuur gelijk blijven. In dat geval is het financiële voordeel van de nieuwe methode dus nog van grote betekenis', aldus Van der Veen.

KRUID EN BLOEM

Belangstelling voor deze nieuwe ontwikkeling was er zeker. Aan het einde van het artikel in het Philips Technisch Tijdschrift meldt de auteur: 'Vele kwekers in Nederland zijn er reeds toe overgegaan om droogschuren in te richten voor het forceren van tulpen met kunstlicht.'

December 1948 was het de Koninklijke Nederlandse Bloembollenkwekerij van Gebroeders van Zanten te Hillegom, waar iedereen kon komen kijken naar tulpen die in hun holkamer met kunstlicht in bloei waren getrokken. Redacteur Van der Hart van het Weekblad voor Bloembollencultuur, was lovend over de kwaliteit. 'Nu, de resultaten zijn schitterend. Er is geen bolletje of het heeft een bloem gebracht. De stengelkwaliteit is best, de kleur van kruid en bloem uitstekend.' Uiteindelijk zou het nog decennia duren voordat tulpenbroei onder kunstlicht tot de gangbare praktijk ging horen. ♦